

**Společné stanovisko Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva
vnitřní k aplikaci postupu při odpočtu doby započitatelné praxe státních
zaměstnanců a zaměstnanců na služebních místech**

Zákon o státní službě neumožňoval do účinnosti zákona č. 35/2019 Sb., tj. do 28. 2. 2019, přijmout do služebního poměru fyzickou osobu, která nesplňuje všechny předpoklady pro řádný výkon správních činností zařazených do jednotlivých platových tříd, tedy včetně stanoveného předpokladu vzdělání. Proto nařízení vlády č. 304/2014 Sb., o platových poměrech státních zaměstnanců, neobsahovalo žádný postup, který by se měl uplatnit u státního zaměstnance, který nesplňuje vzdělání stanovené pro platovou třídu, kterou je klasifikováno služební místo, na kterém má vykonávat službu. Vzdělání předpokládané pro jednotlivé platové třídy je stanoveno v příloze č. 1 k zákonu o státní službě s názvem Charakteristika platových tříd státních zaměstnanců. Pro 9. až 11. platovou třídu bylo a je stanoveno předpokládané vzdělání alternativně, avšak nerozlišuje se, zda státní zaměstnanec dosáhl nižší nebo vyšší z alternativ vzdělání, obě se považují za splnění potřebného vzdělání. Ustanovení o odpočtu let započitatelné praxe v nařízení vlády č. 304/2014 Sb. by tedy bylo obsoletní a mohlo by být i matoucí v tom smyslu, že by evokovalo dojem, že výkon státní služby bez stanoveného vzdělání zákon o státní službě předpokládá. Z tohoto důvodu se také ani neupravil odpočet let započitatelné praxe při alternativním vzdělání pro shodnou platovou třídu.

Výjimku z nutnosti plnění všech stanovených předpokladů pro vstup do státní služby, resp. výjimku z předpokladu vzdělání umožnila pouze přechodná ustanovení zákona o státní službě, podle kterých služební poměr vznikl i dosavadním vedoucím zaměstnancům správních úřadů vykonávajícím správní činnosti, kteří neplnili požadované vzdělání (§ 188 a dále § 51 odst. 4 zákona o státní službě ve znění účinném do 28. 2. 2019), a podle kterých bylo možné přijmout do služebního poměru i dosavadní zaměstnance správních úřadů vykonávající správní činnosti, kteří dlouhodobou praxí prokázali způsobilost požadované činnosti vykonávat, přestože neplnili požadované vzdělání (§ 201 zákona o státní službě). U těch byl odpočet praxe přenesen na základě § 198 odst. 1 zákona o státní službě podle do té doby pro ně platných předpisů pro zaměstnance v pracovním poměru ve veřejných službách a správě (nařízení vlády č. 564/2006 Sb., nebo - při aplikaci § 194 odst. 2 zákona

o státní službě od 1. 1. 2018 - nařízení vlády č. 341/2017 Sb.), nikoliv tedy podle nařízení vlády č. 304/2014 Sb.

I. Postup při určení započitatelné praxe státních zaměstnanců do 28. 2. 2019

Pro platové třídy 9, 10 a 11 je vzdělání stanoveno alternativně. Nařízení vlády, jak bylo výše uvedeno, záměrně neobsahovalo postup pro státní zaměstnance, kteří splňují nižší z alternativně stanovených vzdělání. To byl důvod, pro který se u těchto zaměstnanců při tzv. překlopení z pracovního poměru do služebního poměru připočítala doba praxe odečtená podle do té doby pro ně platných předpisů pro zaměstnance v pracovním poměru ve veřejných službách a správě (odpočet odpovídá cca rozdílu v délce studia). Pokud by se tato úprava dosavadní praxe neprovedla, pak by vznikla nerovnost v odměňování mezi „překlopenými“ státními zaměstnanci a mezi novými státními zaměstnanci, kterým nelze odečíst praxe provést, neboť nařízení vlády č. 304/2014 Sb. takový postup neobsahuje. Je však třeba zdůraznit, že všichni tito státní zaměstnanci stanovený předpoklad vzdělání splňují.

Pro 12. platovou třídu byl v zákoně o státní službě stanoven pouze jeden předpoklad vzdělání, a to vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu. Osoba, která dosáhla pouze vysokoškolského vzdělání v bakalářském studijním programu, tedy nemohla být přijata do služebního poměru pro výkon služby na služebním místě zařazeném ve 12. platové třídě. Zaměstnanec, který se na služební místo zařazené ve 12. platové třídě překlopil, ačkoliv dosáhl pouze bakalářského vzdělání, měl odpočet praxe přenesen na základě § 198 odst. 1 zákona o státní službě podle do té doby pro něj platných předpisů pro zaměstnance v pracovním poměru ve veřejných službách a správě. Tento odpočet mu zůstal zachován, protože nový státní zaměstnanec s bakalářským vzděláním nemohl státní službu na služebním místě zařazením ve 12. platové třídě vykonávat, a nemohlo proto dojít k nerovnému přístupu k odměňování.

Příklady

(Legenda: V textu jsou použity zkratky SVM pro střední vzdělání s maturitou, VOŠ pro vyšší odborné vzdělání, Bc. pro vysokoškolské vzdělání v bakalářském studijním programu a Mgr. pro vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu)

V 9. platové třídě jsou stanoveny kvalifikační předpoklady SVM nebo VOŠ, v pracovním poměru byly zaměstnanci, který splňuje SVM, z praxe odečteny 2 roky, které se při „překlopení“ do služebního poměru státnímu zaměstnanci přičetly.

V 10. platové třídě jsou stanoveny kvalifikační předpoklady VOŠ nebo Bc., v pracovním poměru byl zaměstnanci, který splňuje VOŠ, z praxe odečten 1 rok, který se při „překlopení“ do služebního poměru státnímu zaměstnanci přičetl.

V 11. platové třídě jsou stanoveny kvalifikační předpoklady Bc. nebo Mgr., v pracovním poměru byly zaměstnanci, který splňuje Bc., z praxe odečteny 2 roky, které se při „překlopení“ do služebního poměru státnímu zaměstnanci přičetly.

Ve 12. platové třídě byl do 28. 2. 2019 stanoven výlučně kvalifikační předpoklad Mgr., v pracovním poměru byly zaměstnanci, který splňuje Bc., z praxe odečteny podle dosavadních pracovněprávních předpisů 2 roky a při „překlopení“ mu zůstal podle § 198 odst. 1 zákona o státní službě tento odpočet zachován, a to až do 28. 2. 2019.

II. Postup při určení započitatelné praxe od 1. 3. 2019

Postup při určení rozsahu započitatelné praxe u státních zaměstnanců vykonávajících službu na služebním místě zařazeném ve 12. platové třídě

Od 1. 3. byl pro výkon služby ve 12. platové třídě doplněn k dosavadnímu kvalifikačnímu předpokladu Mgr. nový (nižší, alternativní) kvalifikační předpoklad vzdělání Bc. Od tohoto data se tedy „překlopeným“ státním zaměstnancům a „překlopeným“ představeným, kteří splňují pouze Bc., připočte k dosavadnímu rozsahu započitatelné praxe doba, která jim byla odečtena podle pracovněprávních předpisů (viz poslední příklad v bodě I).

Příklad

Ve 12. platové třídě jsou od 1. 3. 2019 stanoveny kvalifikační předpoklady Bc. nebo Mgr., v pracovním poměru byly zaměstnanci, který splňuje Bc., z praxe odečteny 2 roky, které se od 1. 3. 2019 nebo při „překlopení“ do služebního poměru po 1. 3. 2019 státnímu zaměstnanci přičtou.

Stejně jako u platových tříd 9, 10 a 11 se od 1. 3. 2019 může zařadit nebo jmenovat na služební místo zařazené ve 12. platové třídě státní zaměstnanec, který

splňuje pouze nižší vzdělání (Bc.), aniž by se prováděl odpočet praxe, neboť provedení odpočtu praxe není v nařízení vlády č. 304/2014 Sb. stanoveno.

Od 1. 3. 2019 byly v zákoně o státní službě stanoveny výjimečné případy, ve kterých je možné, aby byla státní služba vykonávána i státními zaměstnanci nebo zaměstnanci v pracovním poměru, kteří pro konkrétní služební místo nesplňují stanovené vzdělání. Na tuto skutečnost bylo tedy nutné reagovat i v nařízení vlády č. 304/2014 Sb. a stanovit postup pro určení rozsahu započitatelné praxe těchto státních zaměstnanců a zaměstnanců tak, aby nebyli zvýhodněni oproti zaměstnancům, kteří studiem potřebné vzdělání získali (novela NV 304/2014 Sb. obsažená v NV č. 36/2019 Sb.). Jde o tyto případy:

Postup při určení rozsahu započitatelné praxe při výjimečné změně služebního místa na služební místo, pro které nesplňuje státní zaměstnanec stanovené vzdělání

(zařazení ze služebního místa v 9. platové třídě na služební místo v 10. platové třídě a ze služebního místa v 10. platové třídě na služební místo v 11. platové třídě)

Možnosti postupu podle § 49 odst. 4 nebo 5 zákona o státní službě jsou řešeny v § 3 odst. 5 nařízení vlády č. 304/2014 Sb.

Příklady

Státní zaměstnanec na služebním místě v 9. platové třídě se SVM je zařazen na služební místo v 10. platové třídě (VOŠ nebo Bc.), odpočte se pouze do nižšího ze stanovených vzdělání, tj. rozdíl mezi SVM a VOŠ, tj. doba 2 roků, protože ve služebním poměru se odpočet mezi nižším (VOŠ) a vyšším vzděláním (Bc.) pro danou platovou třídu neprovádí (viz bod I).

Státní zaměstnanec v 10. platové třídě s VOŠ je zařazen na služební místo v 11. platové třídě (Bc. nebo Mgr.), odpočte se pouze do nižšího ze stanovených vzdělání, tj. rozdíl mezi VOŠ a Bc., tj. doba 1 roku, protože ve služebním poměru se odpočet mezi nižším (Bc.) a vyšším vzděláním (Mgr.) pro danou platovou třídu neprovádí (viz bod I).

Postup při určení rozsahu započitatelné praxe u zaměstnanců v pracovním poměru vykonávajících státní službu na služebních místech, tzv. „zástupy“, pokud nesplňují stanovené vzdělání

Možnosti postupu podle § 178 odst. 2 nebo § 178a zákona o státní službě jsou řešeny v § 6a nařízení vlády č. 304/2014 Sb., kde bylo nutné upravit všechny možné případy, neboť § 178 odst. 2 zákona o státní službě v písmeni a) žádné omezení platovou třídou nebo druhem dosaženého vzdělání neobsahuje. I v těchto případech jsou v platových třídách 9. až 12. stanoveny odpočty pouze do nižšího ze stanovených alternativních vzdělání. Od 13. platové třídy již alternativní vzdělání není stanoveno, proto je nutné provést odpočet až do délky studia pro Mgr.

Příklady

Zaměstnanec se SVM obsadí služební místo v 10. platové třídě (VOŠ nebo Bc.), odpočte se pouze do nižšího ze stanovených vzdělání, tj. rozdíl mezi SVM a VOŠ, tj. doba 2 roků, protože ve služebním poměru se odpočet mezi nižším (VOŠ) a vyšším vzděláním (Bc.) pro danou platovou třídu neprovádí (viz bod I).

Zaměstnanec s VOŠ obsadí služební místo v 11. platové třídě (Bc. nebo Mgr.), odpočte se pouze do nižšího ze stanovených vzdělání, tj. rozdíl mezi VOŠ a Bc., tj. doba 1 roku, protože ve služebním poměru se odpočet mezi nižším (Bc.) a vyšším vzděláním (Mgr.) pro danou platovou třídu neprovádí (viz bod I).

Zaměstnanec s Bc. obsadí služební místo ve 12. platové třídě (Bc. nebo Mgr.), odpočet se neprovede, protože ve služebním poměru se odpočet mezi nižším (Bc.) a vyšším vzděláním (Mgr.) pro danou platovou třídu neprovádí (viz bod I), navíc zaměstnanec splňuje požadované vzdělání a od 1. 3. 2019 tedy již nejde o výjimku.

Zaměstnanec s VOŠ obsadí služební místo ve 13. platové třídě (Mgr.), odpočet se provede jako rozdíl VOŠ a Mgr., tj. doba 3 roků, protože počínaje 13. platovou třídou se již vyžaduje pouze Mgr.

Zaměstnanec s Bc. obsadí služební místo ve 13. platové třídě (Mgr.), odpočet se provede jako rozdíl Bc. a Mgr., tj. doba 2 roků, protože počínaje 13. platovou třídou se již vyžaduje pouze Mgr.

Obdobně jako v uvedených příkladech se postupuje i ve všech dalších možných případech podle § 6a odst. 1 nařízení vlády č. 304/2014 Sb. (u zaměstnanců

s nižším, než v příkladech uvedeným vzděláním, i v případě služebních míst v dalších, výše neuvedených, platových třídách).